

Muistelmia Lawrencesta

Se oli noin viisitoista vuotta sitten, kun saavuin ensi kerran tähän kaupunkiin. Jo siihen aikaan oli täällä paljon kutomatehtaita. Työväestö oli suurimmaksi osaksi ulkomaalaista.

Minusta, joka olin silloin vielä nuori, aivan kokematon mihinkään ja erittäinkin kulkevan kutomotyöläisen elämään, oli täällä monia ikäviä, jos hauskojakin kohtauksia. Ikävintä minun muorelle mielelleni oli se että ne harvat suomalaiset naiset joita paikkakunnalla silloin asui, eivät ottaneet meitä, (meitä oli kaksi nuorta tyttöä) tuntemattomia kun olimme, oikein avosylin vastaan. Jälkeenpäin, kun olen tullut tuntemaan tätä kutomotyöläisen elämää, olen ymmärtänyt syvät tuohonkin ja se on, että me työläiset emme jouda ajattelevaan toista työläistä, meidän omat elämänehtomme ovat niin kalliit, ettei meillä ole aikaa huolehtia muusta kuin omasta itsestä.

Sen jälkeen tänne Lawrenceen on rakennettu uusia maan, suurimpia villakankaitten kutomoita ja suurimmat niistä omistaa Amerikan villatrusti, joka aikoo nään kaikenlaisilla houkutteksilla ja kauniilla lupauksilla hankki noihin tehtaittensa komeroihin ulkomaalaista työvoimaa, etupäässä Italian ja Venäjän alhaisen elintason tottuneita köyhälistön miehiä ja naisia. Nämä raatoivat pitkiä työpäiviä, ainakin 56 tuntia ja enemmänkin viikossa. Saivat palkkaa juuri sen verran, että jaksotivat raataa suuria voittoja villatrustille ja muille pienemmille saalistajille. Heidän oma elintonsa ei suinkaan ollut eikä voinut kohota siitä tastaosta, missä he olivat eläneet kotimaassaan.

Vuonna 1912 astui voimaan 54 tunnin työlaki Massan valtiossa. Tuo laki riisti työläisiltä kahden tunnin palkan viikossa. Palkka oli ollut vaan heidän alimman elintonsa mukainen edellyttäen että lastenkin jo 10 vuotiaista alkaen täytyi mennä vanhempiensa mukana koneitten ääreen työhön. Nyt tuo kahden tunnin palkka laski sitä vieläkin alemmaksi ja silloin ei ollut muuta keinoa kuin nousta vaatimaan hiukan lisää, ja kun sitä ei saatu muutoin, täytyi mennä lakkoon. Eräs asiantuntija selostaessaan näitä tapahtumia nykypäivänä kirjottaa eräässä paikallisessa lehdessä: "Vuoden 1912 lakkotaistelu Lawrencesta oli mieltäkiinnittävä yli maan ja kesti yli kaksi kuukautta. Lopuksi työläiset voittivat 5:stä 25:een prosenttiin palkan ylennystä. Lakko tuli maksamaan tehtailijoille liki 1,000,000 dollaria ja työläiset menettivät palkkoina \$1,350,000. Kaupunki menetti ylimääräisille poliiseille \$75,000 ja valtio miliisioilaille \$200,000. Palkat tuon lakkotaistelun johdosta silloin nousivat koko Uuden Englannin valtioissa palkat 5—7 prosenttiin ja joutuivat tehtailijat 1,500:ssa tehtaassaan maksamaan ylennetyissä palkkoissa \$5,000,000 vuodessa."

Tuosta jo nähdään mikä merkitys on Lawrenceen nykyisellään

työtaistelulla kutomoteollisuuteen nähden.

Meillä on lakko: se on ollut jo yksitoista viikkoa; se on taisteltua leipäpalasta, jonka myllyparoonit tahtovat riistää työläisten suusta. Tätä riistoa työläiset ovat nousseet vastustamaan.

Helmikuun 3 p. lakkoutui 30 tuhatta työläistä Lawrencesta vaatimaan 48 tunnin työstä 54 tunnin palkkaa. Lakko käsittää kaikki kutomamylyt tässä kaupungissa ja kaikki työalat kutomoissa. Heti lakon alussa oli kaupungin virkavalta kaikkine raakuuksineen lakkolaisten niskassa.

Kaikki katukulkuet ja joukkokokoukset ulkona kiellettiin ja ratsupoliisit kai huvikseen ajelivat katukäytävälle kapulat ja revolverit heiluen pelotellen rauhallisia ihmisiä alessi osalle, mikä on laitettu hevosille ja muita kulkuvälineitä varten, mutta olihan näillä lainvartijoilla tällaiseen syyttään, nähkään tehdasperoonit olivat luvanneet poliiseille \$35,000 jos ne voisivat rikkoa tämän lakon kahden viikon kuluessa. Siinä oli tulossa pieni palkanlisäys noille lain vartijoille ja kukapa voisi sanoa eikö heidän etunsa ja elämänehtonsa pakottanut heitä yrittämään tuota lisäystä.

Kaikesta huolimatta lakko yhä jatkuu ja entistä ehjempänä kuten lakon johtajat sanovat. Järjestys on hyvä työläisten keskuudessa, vaikkakin tehtailijat koettavat saada hajaanmuista aikaan kaikkilla keinoin, muun muassa siten että ovat haalineet lakonrikkureiksi koululaisia, lapsia ja vanhoja akkoja ja muuta sellaista väkeä, joka ei tavallis-

sa oloissa kelpaa mihinkään kunnolliseen työn suoritukseen tehtäissä. Tarkotus luonnollisesti onkin vain näyttää ulkopuolisille mailmalle, että heillä on jo tarpeeksi työvoimaa. Todellisen kuvan oloista saamme kuitenkin jos menemme niihin kokoustilaisuuksiin joita lakkolaiset pitävät haaleissa. Kävin eräänä päivänä kahdessa tällaisessa paikassa. Molemmat olivat ääriään myöten täynnä, ja mikä vielä parempi, tuo joukko näkyi olevan parhainta mitä koko Lawrenceen näännytetystä työväestöstä löytyy.

Ajattelin, että tuolla joukolla on se voima, joka vasta saa Lawrenceen myllyt pyörimään, ja niin kauan kuin se voima pysyy ulkona myllyistä, ei siellä aikaansaada mitään kunnollista työtä. Se, että Lawrenceen työläiset ovat voineet ja edelleen voivat seistä vaatimustensa takana johtuu siitä, että ulkopuolella oleva työväestö on runsaalla kädellä avustanut tätä lakkotaisteltua rahallisesti, ja on S. S. Järjestön osastoissa otettu kiitettävän hyvin huomioon lakkolaisten avustaminen täällä. Suurimpana avustajana kuitenkin on Amalgamated Clothing Workers Unio joka nyt on ruvennut järjestämään kutomotyöläisiä unioon. Uusi unio tunnetaan nimellä Amalgamated Textile Workers of America ja on siihen yhtynyt jo yli kymmenen tuhatta lakkolaista ja uusia yhtyvä joka päivä. Tämä näyttää, että Lawrenceen myllytyöläiset ovat ruvenneet ymmärtämään, että järjestymisen kautta saadaan se voima jonka avulla vasta voidaan tehokkaasti taistella etuja työväenluokalle.

H. T.

Proletaarityttöjen kasvatus

Helene Popper'in mukaan
L. E.

Meidän elämäme on vihitty taistelulle. Perheessä, työpaikalla, seurustelupiireissä, kaikkialla missä naisia on, etsimme me taistelutoverittaria, auttajia yhteistyössä, jonka pyhä päämäärä on köyhälistön vapauttaminen kapitalismin ikeestä.

Mutta vain vaikein on meidän takavuosina onnistunut saada naiset harrastamaan köyhälistön elinkysymyksiä, ja vielä vaikeampi on ollut vetää heitä järjestyneen työväen yhteisön jäseniksi. Miksi? kysyttiin usein. Koottaamme siihen osaksi etsiä vastusta seuraavasta.

Jo aikaisesta lapsuudesta kasvaa proletaarilapsi usein ilman suojaavaa äidin kättä. Vanhemmat ovat pakotetut turastamaan toimeentulon eteen vanhaisesta aamusta myöhään iltaan. Kotona jää lapsijoukon huolenpito enimmäkseen vanhemmille työille. Jos sen ohessa jää aikaa koulukäyntiin, niin oppii tyttö juuri sen verran kuin hänen ylen uupuneet aivonsa voivat opetuksesta omistaa. Mutta se vähä vapaa-aika, joka jää ehkä koulun ja kotivelvollisuuksien lomaan, täytyy tytön elidottomasti käyttää käsitöihin, kun pojat sitä vastoin saavat juoksen-

nella ulkosalla tai lukea läksyjään. Tytön on usein aivan mahdollon valmistaa kotona ainakaan koulutehtäviään. Myös ollaan useissa paikoissa vieläkin sitä mieltä, että tytölle on täysin riittävä opillisella alalla kunhan hän vain osaa lukea ja kirjottaa. Kun tyttö on noin neljäntoista ikäinen ja jättää koulun, niin silloin katsoo yhteiskunta itsensä vapaaksi kaikista enemmistä velvollisuuksista. Lapsi katsotaan jo siinä suhteessa kykenevän itsehallintaan. Niin ollen ei proletaarityttö saa elämänsä tiellä tiedon puusta osakseen muuta kuin vaikeuden ja puutteellisen alkeisopetuksen, jonka omistamista vaikeuttavat ja ehkäisevät vielä moninaiset kotityöt.

Heti senjälkeen astuu nuori työläistyttö ammattityöhön. Siellä anastetaan hänen voimansa niin tarkkaan, että jälle jää vain halu päästä vapaahetkinä hieman seurustelemaan ja huvittelemaan. Ja vain perin harvojen ovat nuoret työläistyöt tilaisuudessa toteuttamaan opinhaluaan, ottamaan takaisin edes hiukan sen siitä, mikä yhteiskunta on heidän suhteensa laiminlyönyt.

Nykyaikana koetetaan kyllä tuota aukkoa täyttää useammaltakin taholta. Meidän päiviemme kansanvallistuksen yhtenä tehtävänä on koettaa jotenkuten välittämää nuorille ihmisille se mikä koulu on laiminlyönyt, täydentää alkeisivistystä. Nuoret

Kevät-aika

Kirj. Jenny Trast.

Kevät-aika, luonnon taika
ihmiemielen tenhoa.
Kaikki uuteen eloon saapi,
talven kahleet katkoaa.

Poissa halla kumahailla,
kukat aukoo nuppujaan.
Lännen taivas kevät-illoin
loistavimmin rusottaa.

Kaikuu, kaikuu, metsät raikuu
ilolahuista lintusten.
hohtaa, välikkyvetten pinta
tuhatvärein loistellen.

Kevään tullen vapautta
luonnossa kaikki julistaa,
sepä ihmisrintahankin
vapauden kaipuun saa.

Vapaa! — huokuu illan tuuli.
Vapaa! — kosket kohisee.
Vapaa! — pieni metsän puro
hiljaa, hiljaa lorisee.

Vapaat, vapaat, kaikki vapaat,
vaan ei vapaa ihminen. —
Luomakunnan kukka, krummu,
huokaa alla orjuuden.

työläispojat ovatkin tavallisesti tilaisuudessa seuraamaan mainittua opetusta. Mutta työläistyöt voivat monistakin syistä käyttää sitä hyväkseen paljoa vähemmässä määrässä.

Päivän polttava kysymys olisi työläistyttöjen opetuksen järjestäminen siihen suuntaan, että kaikki saattaisivat ottaa siihen osaa, sekä että se käsittäisi mahdollisimman suurena määränä nykyisen talouselämän suuret kysymykset, niin että niiden kautta herätettäisiin nuorten kuulijattarien harrastus tähän saakka heille tuntemattomille tiedon aloille. Silloin viriäisi heissä itsessään toivo päästä oppimaan enemmän ja ennenkaikkea saada enemmän tietoja niistä taloudellisista tekijöistä, jotka ovat vallitsevina nykyisessä yhteiskuntaelämässä. Silloin oppisivat he ei vain käsittämään työväenluokan suuret poliittiset taistelut elintonsa kehittämisen puolesta, vaan myös älyllisen harkinnan perustalla yhtyisivät kannattamaan ammattillista ja osuustoiminnallista työväenliikettä. Talouskouluja, joissa on tähän suuntaan laadittu opetusohjelma, on jo useissa maissa.

Mutta voivatko yksityiset työläiset, perheet tai yksityisjärjestöt saada aikaan sen, että työväestön tyttäret todella voisivat tulla osallisiksi ylempänä mainitusta sivistystyöstä? Eivät! Työväestön arvokas päämäärä on, että tyttöjen kasvatus ja sivistysmahdollisuudet voisivat rakentua terveelle pohjalle. Mutta ainoastaan valtio, maan, kunta voivat korvata sen mitä riittämätön koulupetus jää velkaa. Mitä yksityiset tekevät tyttöjen sivistyksen parantamiseksi, se tulee jälleen yksityisten hyväksi. Mutta me tahdomme, että kaikki tytöt saavat osakseen ymmärtäväisen koulusivistyksen. Me tahdomme, että koko naispuolisen työväestön sivistystaso ko-

(Jatkoa toisella sivulla)